

PRESSITEADE nr 106/26

Luxembourg, 16. juuli 2026

Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-196/24 | [Aucrinde]1

Liikmesriigi kohus ei või keelduda täitmast teise liikmesriigi kohtu esitatud tõendite kogumise taotlust, mille eesmärk on eeldatava vanema surnukeha väljakaevamine põlvnemissuhte tuvastamiseks, ainuüksi põhjusel, et tema riigisisene materiaaloigus seda keelab

Itaalias algatatud põlvnemise tuvastamise kohtuvaidluse raames palus Itaalia kohus Prantsusmaa kohtul välja kaevata hageja eeldatava isa surnukeha, et teha surmajärgne geneetiline ekspertiis. Euroopa Kohus leidis, et liidu määrus tõendite piiriülese kogumise kohta ei luba Prantsusmaa kohtul keelduda selle taotluse täitmisest põhjusel, et tema riigisisene materiaaloigus keelab tsiviilvaidluses surmajärgse geneetilise tuvastamise, välja arvatud juhul, kui asjaomane isik on oma eluajal andnud selleks sõnaselge nõusoleku. Käsitletavas määruses sätestatud täitmisest keeldumise põhjused on ammendavad. Kuna need ei hõlma sellise riigisisese materiaaloiguse normi olemasolu, ei saa käsitletaval juhul tugineda Prantsuse õiguses sätestatud keelule, et keelduda taotletud tõendite kogumisest.

Isik algatas Itaalia kohtus menetluse, et lasta tunnustada oma põlvnemist eeldatavast isast, kelle surnukeha on Prantsusmaale maetud. Surmajärgse geneetilise ekspertiisi tegemiseks palus Itaalia kohus piiriülese tõendite kogumise määruse alusel pädeval Prantsusmaa kohtul eeldatava isa surnukeha välja kaevata ja võtta temalt DNA-proov.

Prantsuse õigus keelab aga, välja arvatud juhul, kui asjaomane isik on eluajal andnud selleks sõnaselge nõusoleku, sellist surmajärgset geneetilist tuvastamist põlvnemise tuvastamiseks. Prantsusmaa kohus küsis Euroopa Kohtult, kas see riigisisese materiaaloiguse norm võib õigustada taotletud tõendite kogumisest keeldumist.

Euroopa Kohus vastas, et piiriülese tõendite kogumise määrus ei luba taotluse saanud kohtul keelduda täitmast tõendite kogumise taotlust – milles palutakse koguda tõendeid, võttes geneetilise proovi pärast eeldatava vanema surnukeha väljakaevamist –, põhjusel, et riigisisese materiaaloiguse norm keelab sellise tõendi kogumise.

Käsitletav määrus piirdub rangelt tõendite kogumise menetluslike aspektidega piiriülese toimega kohtumenetlustes. Tõendite kogumise määramise otsustamine kuulub tõepoolest tsiviil- või kaubandusajlas menetlust läbiviiva kohtu pädevusse, samas kui taotluse saanud kohus on kohustatud seda täitma vastavalt selle kohtu asukohariigi menetlusnormidele.

Lisaks on tõendite kogumise taotluse täitmisest keeldumise alused määruses ammendavalt loetletud ja neid tuleb tõlgendada kitsalt. **Seega ei saa taotluse saanud kohus tugineda oma riigisisese materiaaloiguse normile**, sealhulgas oma õigussüsteemi aluspõhimõtetest tulenevale normile, et keelduda tõendite kogumise taotluse täitmisest.

Lõpuks on üksnes taotleja kohtu ülesanne kontrollida, kas tõendite kogumine, mille ta määrab oma menetluses olevas kohtumenetluses, on kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga (edaspidi „harta“) tagatud põhiõigustega.

Mis käsitletaval juhul puudutab aga Prantsusmaa kohtu küsimusi harta artiklis 1 sätestatud õiguse inimväärikusele järgimise kohta, siis toimikust ei nähtu, et Itaalia kohus ei oleks selles kohtuasjas konkureerivate huvide kaalumisel seda õigust nõuetekohaselt arvesse võtnud. Lisaks ei ole antud juhul võimalik tuvastada süsteemset ohtu põhiõiguste rikkumiseks Itaalia kohtutes. Seetõttu ei ole põhjendatud, et Prantsusmaa kohus saaks kontrollida, kas Itaalia kohus on

tegelikult järginud hartaga tagatud põhiõigusi, et teha erand vastastikuse usalduse põhimõttest ja sellel alusel keelduda taotletud tõendite kogumisest.

MÄRKUS: Eelotsusetaotluse abil saavad liikmesriikide kohtud nende menetluses olevas kohtuasjas esitada Euroopa Kohtule küsimusi liidu õiguse tõlgendamise või liidu õigusakti kehtivuse kohta. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. See otsus on ühtviisi siduv ka teistele liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst ja kokkuvõte](#), juhul kui see koostatakse, on CURIA veebisaidil alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170.

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi „[Europe by Satellite](#)“ kaudu ☎ (+32) 2 2964106.

Hoiame ühendust!

¹ Kohtuasjal on väljamõeldud nimi. See ei vasta ühegi menetlusosalise tegelikule nimele.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2020. aasta [määrus \(EL\) 2020/1783](#), mis käsitleb liikmesriikide kohtute vahelist koostööd tõendite kogumisel tsiviil- ja kaubandusajades (tõendite kogumine).